

Vragen aan... Rudi Zielman

Rudi in actie in het Haaksbergerveen

Je draait behoorlijk lang mee binnen de BLWG. Hoe ben je bij de mossen terechtgekomen?

Nou, ik was natuurlijk een jongetje dat vogels spannend vond en er met NJN-vrienden achteraan holde. Toen kwam het moment dat we wilden weten waar die vogels dan precies zaten. Ik ging vegetatieopnamen maken en werd lid van de SJOC-groep. Bij die opnamen horen mossen, bleek uit Westhoff & Den Held (1969). Omdat ze zo kleurrijk waren keek ik eerst vooral naar korstmossen, onder meer de *Cladonia*'s met de tabel van Hennipman. Korstmossen zijn nog steeds mooi, maar ook wel moeilijk. Ik kwam, vooral vanwege die opnames, steeds meer met mossen in aanraking. Dat probeer je eerst met de loep en wat gestencilde tabellen, de voorloper van de flora van Margadant & During, drie bundels waar ik zelf een käftje omheen fabriceerde, want ze sleten best hard. De loep bleek niet helemaal genoeg. Van het geld van een vakantiebaantje kocht ik een goede microscoop. En toen was ik verkocht. Die celpatronen onder de microscoop zijn gewoon schitterend! Er is aan mossen zoveel te beleven, dat je niet uitgekeken raakt. Bovendien vliegen ze niet weg. Later ging ik biologie studeren en kwam terecht bij Rob Gradstein in Utrecht. Door hem liet ik wat mossen controleren die ik gedetermineerd had. Na een paar keer, zei hij : 'Kijk, daar is het herbarium. Ga je collecties maar controleren aan de hand van gedetermineerd materiaal.' Daar heb ik in die tijd heel veel gebruik van gemaakt en veel geleerd. Ik zocht allerlei mossen op die ik nog niet kende en kon ze dan in het veld makkelijker herkennen. Het was tamelijk laagdrempelig en het is erg jammer dat dit soort mogelijkheden er vandaag de dag voor anderen die op gang willen komen veel minder zijn. Ik wissel wel eens wat duplicaten uit met anderen. Dat is ook een leuke manier om eens wat nieuws te zien.

Als Tukker breng je natuurlijk het liefst de mossen van Twente in kaart. Maar niet alleen, toch?

Ik probeer er inderdaad wel een sport van te maken om Twente zo egaal mogelijk groen te krijgen op de kaartlaag voor Google Earth uit de verspreidingsatlas. Die kaartlaag gebruik ik veel om mijn excursies te plannen en te dromen over het volgende excursiedoel. Daarbij vind ik het ook leuk om

anderen erbij te betrekken. Ik heb veel geleerd van veldexcursies met mensen als Wim Margadant, Huub van Melick, Klaas van Dort, en veel anderen zoals Henk Greven. Volgens mij is het belangrijk je beeld van mossen als het ware te kalibreren met dat van anderen, voor je het weet maak je systematische fouten bij inventarisaties. Op mijn beurt vind ik het nooit een probleem om bijvoorbeeld met lezingen en excursies mensen op weg te helpen. Met enige regelmaat geef ik ook mossencursussen voor onder meer IVN-afdelingen. In Twente ga ik vaak op stap met de leden van de MOssen-Groep Twente (MOGT). Daarin zijn mensen als Jan Zwienenberg en Piet Kokke al heel lang actief, we hebben ook samen werkavonden om de lastige vondsten door te nemen.

De laatste jaren hang ik een beetje in de vele venen van Nederland rond, ik ben bij die veenmossen terechtgekomen, omdat ik ze voor de flora van Suriname bewerkt heb en omdat ik venen zo ontzettend mooi vind. Hoe meer je ervan ziet, hoe beter je die veenmossen snapt, maar je er ook over verbaast. Ook hier weer is het kijken door de microscoop zo geweldig, de afwisseling van groene en kleurloze cellen, de regelmaat, maar ook de vele variaties. Helaas blijft het nog steeds veel puzzelen, het is heel fijn dat Ad Bouman steeds weer bereid is om te kijken of het goed gegaan is.

Twente komt steevast in de top-5 van de mooiste streken van Nederland voor. Wat is jouw favoriete gebied als je naar mossen wilt zoeken?

Meestal ga ik naar de 'witte hokken' om daar wat meer soorten te vinden. Maar voor mooie plekken kom ik graag langs de Dinkel. Daar zijn struwelen met veel epifyten zoals *Leskea polycarpa*. De Dinkel is echt een fatsoenlijke rivier. Een poos ben ik druk geweest met het monitoren van de groei van *Fossombronja foveolata* in permanente kwadraten (pq's), met steun van Heinjo During. Daarbij keek ik natuurlijk ook steeds welke mossen erbij groeiden. De uurhokken waar ik deze pq's bekeek zijn nu het soortenrijkst in Twente, dat verbaast me wel en niet. Je vindt natuurlijk door keer op keer met je neus op de grond te zitten steeds iets nieuws. Eén van 'mijn' hokken met goudkorrelmos ligt in het Buurserzand, daar is een perceel (Het Rietschot) van landbouwgrond ontdaan, nu zo'n 10 jaar geleden, en er komt nog steeds van alles tevoorschijn. Vorig jaar werd er tijdens een PKN-excursie bijvoorbeeld *Preissia* gevonden. Maar als ik één topgebied moet kiezen, dan is het wel het Haaksbergerveen. Al in mijn middelbare schooltijd kwam ik er veel. Er is veel veranderd en het wordt er steeds natter en wilder. Er zijn mooie velden met beenbreek en ook fraaie bulten met hoogveenveenmos. Niet zo lang geleden vond ik er een leuke epifyt die kennelijk wat verdwaald was: *Leucodon*. Mijn hoop is nog om er *Sphagnum subsecundum* terug te vinden.

Wie is de volgende persoon in deze rubriek en waarom?

Ook weer een lastige vraag, als ik er één noem, doe ik anderen ernstig tekort. Maar misschien komt Klaas van Dort als meest loepzuivere BLWG'er in aanmerking. Klaas is even fanatiek bezig met mossen als met korstmossen.